

Grotesco nisqa ~ A Gótico nisqa Epico

G. E. Graven sutiyuq runap qillqasqan

Captulo X nisqa

Infiernowan Historiawanqa kunanqa unayña atiyuiyoq Babilonia llaqtata ñak'arichiq huchakuna hinan t'inkisqa kasharqanku . 1331 watapi sucedesqanman hinan Chinaq chawpinpi sapanchasqa templo phatarirqan, aswan cuidasqa pakasqa kasqanmantataq huk wañusqa p'isqo Lucifaelpa willakuyninta llapa hallp'akunaman aparqan. Chunka qanchisniyuq millay watakuna, ismuypa q'apayninmi Reino de Mongolia pataman puririrqan huk divina hinallataq millay miasma hina —Yana *Wañuyqa* Supay Unquyninmi karqan . Continenteq sonqonmanta lloqsimuspa, Lucifaelpa wañuchiq yuyaykusqanqa hatun Asia Reinota waqllichiynintan hinalla ruwarqan, 1347 watapaqqa wañuyqa, onqoyqa olanqa aswan uray lado qocha patakunamanmi mast'arikurqan, Yana Qochaman chay hinaspa Genoveamanta musuq puerto llaqtan Kaffa.

Yana mama qucha - Kaffa - octubre killapi 1347 watapi

Genoveas runakuna Lejano Orienteman Crimeaman tukuy yakupi qhatuy ñanta tarisqanku qhepamanmi, Asia lawpi Kaffa lamar qochapi puertoqa Genovea nacionmanta qhatuqkunapaq allinta wiñasqa punkuman tukupusqa, chaymi Mongolia nacionpi Seda ñanmanta mana ancha rikusqa, mana valorniyuq kaqkunata huñuspa tukuy Europapi imaymana reinokunaman apachiqku . Ichaqa 1347 watapi qhepa p'unchaykunapin Seda ñanqa hukniray regalota apachirqan Genova llaqtamanta ancha munakuq qhatuqkunaman: *Peste Bubónica nisqa*.

Perqayuy Kaffa llaqtaqa chaylla punkunkunata wichqarqa, aswan unquykunamanta harkakuspa, huklawkunapi, mongol runakuna ismuptinku, mana pisiyasqa hinaspa waranqantin runakunawan. Genove negociantekunaq mana allin rimasqankun usqhaylla mast'arikurqan imaynan onqoypas mast'arikurqan hinata, chay simitan Occidente ladomanta hawa llaqtayoy runakuna 'millay cristiano magiankumanta' horqorqanku *Llapa Ñakakunaq Mamanta* wikch'unankupaq Mongolia suyupa hawanpi. Chayraykun kawsaq guerrapi umalliqkuna huñunakurqanku Mongoliamanta tártarokunaq ejercitonta hatarichinankupaq, paykunan chay hark'asqa llaqtata maqanakurqanku, chaywanmi chay colonia animalta qarqoyta munarqanku, lamar-qochaman kutichipunankupaq, maymantan hamurqan. Chaywanpas, allin ballestakunata, lanzakunata, aswan allin estrategiakunaq filakunata defiendespa, Kaffaqa Crimea allpanta hap'irqan.

Ñawpaqpi thak pampakunaqa pisi pisimantan t'ikrakurqan: maypichus tarpuy raphikunaq q'apaynin, pisqunkunaq takiyninpas mana p'akisqa sach'a-sach'akunata aparqan, kunanqa wayraqa t'oqyaykunatan apasqa,... wiñaq ch'aqwaypa asnayninkuna —chiri allpapi qapariq pezuñakunaq— qaramanta, sudormanta, q'opamanta, unay ismuyamanta ima— karumanta qapariymanta, phukuq animalkunamantawan. Qallariypiqa sapa kutillanmi chay llaqtaman ataquekunaqa aswan organizasqa, sinchi k'arakta wiñarqan, chay campaña wiñasqanman hina. Chaywanpas Génova runakunaqa kinsa sayk'uchikuq killan mongolkunata mana hark'arqankuchu, chaymi tártarokuna Kaffa llaqtaq murallankunata thuñichirqanku, chaypin vengakuq, cargakuq, qapariq, aswan hatunchasqa mongol runakunaq olamanta olanman thunirqanku. 1347 watapi primavera killapi, pacha q'uñikuq, cerezapas t'ikakuna t'ikarqan, Genove yawar kikin llaqta perqankunamanta lloqsimurqan. Pisi mikhuyniyuq, atiyuniyuq cuerpoyuq, chaypi tiyaq runakunaqa, hawamanta mana qispiy atina ruwaywan, tártaro llaqtata jap'inankupaq qayllapi sayasqankumanta.

Chaywanpas maqanakuyqa puriyninga cambiarqanmi, tártaro runakunaqa aswan mana costumbreyoq, yaqapaschá Diospa munaspallan destinopi t'ikrakusqankurayku. Wayrakunaqa kutirirqanmi, Lucifaela ruphay samayninmi chay ñit'iq ejercitokunaq hawanman wayramurqan, chay plaga Tartarkunaq tesoroqunaq filanman tukukuypi haykurqan. P'unchaykunallapin llapa campokuna ismusqa mongolkunaq montón ismusqanwan asnarqan, chaymi ligakuna tukuy ladoman rirqan, runaq aychanpa q'osñinmi wayrata waqllichirqan. Llakisqa, Tartar Señorokuna rikurqanku askha yupayninku thuñisqa kashaqta, hunt'a legionkuna urmaykusqanman hina; punkisqa, yanayasqa, unquywan chinkachisqa ima.

'Manan admirakunapaqchu karqan tártarokuna chayllaraq pisiyasqa kasqankumanta maqasqa, p'enqasqa urmasqankuqa, paykunaqa aswan allinpaqmi qhawarirqanku culturankupi religionninkupipas preocupacionninkuta; chinkasqa kawsay manchakuyamanta aswan hatun honorwan yupaychasqa. Yaqa llaqtaqpi ñawsa kaspanku chayna sinchi runakunapa yuyayninkunawan, chaykunatam qawachirqaku pachak watakuna mana kuyuriq yachachikuykunawan, chaymi mongol maqanakuy runakunaqa huk kawsayllata chanincharqaku, huk wañuyllatam chaskirqaku. Mongol runakunapaqqa kawsaypas wañuy pas yana yuraqmi karqan, manataqmi ch'aqwarqankuchu allin qhawarisqa kaymanta, mana allin qhawarisqa kaymantawan. Paykunapaqqa guerrapi wañuyqa ancha hatunmi karqan, manan onqoywan wañuy hinachu karqan, chaymi llapa familiaranku p'enqaykurqan, wiñaypaqtaqmi paykunaq marcanku

kawsaq runakuna, qhelli linaje nisqamanta stigma social nisqawan.

Imaynan askha mongolkuna fiebrewan loco urmarqanku, plagasqa rikuchinankupaq huk aswan honorable wañuy, paykunaqa Kaffapa perqankunatan cargarqanku hatun wañuchinakuykunapi. Qhepaman puriqkuna, sinchi pisi kallpayoq maqanakunankupaq, urmaykuspanku, ceremonial desgraciado hina, dignidad mañakuq hina, murallakunaq ñawpaqenpi sayarqanku, munarqankun sumaq sonqo ballesta genovea nisqa ñak'ariyninkuta thasnunanpaq, familiarikutapas qespichinanpaq, mana qispiy atina, mana honrasqa t'aqanakuyanta. Ichapas, implícito kacharichiywan, Tartar maqanakuq runakunaqa llaqtapa harkakuyninpa sikinman wischukurqaku, aswan achka yupayninkuta sacrificaspanku, sapa kuti wiñaq escaleraman, ch'uspikunawan huntasqa aychaman, chaymi mongol compañeronku aswan riqsisqa puchunkuman seqanankupaq hinaspa perqakunaman seqanankupaq.

P'unchaykuna pasasqanman hinan —inti ch'isiyaq hanaq pacha qhepanman kutiriqtin, lamar-qocha patapi wayrakunapas lamar-qochaman kutiriqtinmi, Genove llaqtapi colonos runakunaqa waranqa runakunaq q'oñi q'apayninpi unupi chinkaykurqanku q'achuyuq Tartarkuna. Chaywanpas llaqtankutan hap'irqanku, mañakurqankun chay plaga qhepaman mongol askha runakunaq munayninta wañuchinanpaq. Yupaykunata, hark'akunata huk ladoman churaspaqa, Tiempoqa manan mayqen ejercitopaqpas aliadochu karqan, Genovea runakunaqa usqhayllan mikhunankuta pisiyachisharqanku, imaynan chay plaga chayllaraq reclutasqa tártaro maqanakukunata wañuchirqan hinata. Chhaynapin iskaynin ejercitokuna llapanpi mana allinpi urmankuman hina kanman karqan .

Ichaqa, Historia allinta yachasqan hina; Arte de Guerra nisqapa sapa aplicacionninwanqa, Runaqa huk kuti kutilla churanapaq peónllan karqa. Tukuy imamanta, *Arte de Guerra*qa manan kay pachapi ruwasqachu karqan —'twas estrictamente huk divina invento, yuyaykusqa manaraq Infierno hatarichisqa kashaqtinpas, maypachachus legionkuna hanaq pacha Angelkuna armakurqanku kay pachapi wawqepananku contra: Qhawaqkuna, *Chunkakunaq Jefekuwan*. Hinaspapas huk Angela Hermana, astawanqa yacharqanmi guerra imayna ruwasqa kasqanmanta. Angel Apolo hina, Lucifaelpas karqan Diospa huknin ñawpaq kaq hinaspa favorecesqan Angelkunamanta, hinaspapas yacharqanmi yaqa llapan Hatun Diseñonmanta, Arte de Guerra y Conquista nisqamantapas. Chaywanpas manan Apoloq Graciamanta huk chhikan sumaq urmaynin hinachu, urmasqan qhepallaman, Lucifaelqa kamaymanta, chinkachiymentawan sinchi yachaynintan llank'achirqan Runata kallpachananpaq, mosoq herramientakunata, estrategiakunatapas qospa, wawqenkunawan aswan allin maqanakuykunata ruwananpaq —canon, largo arco, armadura t'oqyachiq bodkin flecha ima, aswan qhepa kaq aparatokunallan karqan chinkachiy ruwasqa karqan millay yuyaychayninpa intimita susurquyninkunawan. Kunanqa, musuq pakasqakunata susurquspa, huk kutitawan, awqanakuy arteqa wiñasqa Lucifaelpa wañuyupaq musuq yuyayninman churananpaq. Wañuy patapi kaq Tartar Señorkunapa auriculonkunata millay susurquynin runa chinkachiyanta aswan millay estrategianmanta: *gérmenes maqanakuyanta*.

Genove runakunata qarqonanpaq decidisqa, Lucifaelpa mosoq rikuchiyninkunawantaq Señorkuna

waqyasqa huk flota chunka kinsayoq hatun catapultankumanta, kamachispa ejercitonkunata wikch'unankupaq urmasqa compañeronkuq qhellichasqa ayakunata wisq'asqa llaqtaq sonqonman. Kaffaq perqankunapi kaqla mast'arisqa, wañuy maquinakunaqa manan hayk'aqpas samarqankuchu. Tuta punchaw, mana samaspa, mana tukukuq achka plagawan ñakariq mongolkuna paramurqa Genove llaqtaman, wasi patakunata wichiykuspanku, mana piensaq pasaqkunata ñut'uspanku. Chayna mana manchakuq ritmopi, colonia runakunaqa manam chay ayakunataqa chaylla ruphachiyta atirqakuchu, imaynam tártarokuna perqakunapa hawanman wischuykurqaku hinata. Hinaspapas chukcha ruphasqa, qara ruphasqa manchay q'apayninmi ismusqa aychaq q'apayninwan chaqrukurqan, chaymi wisq'asqa asentamientota hunt'aykusqa asfixia q'apaywan. Infiernoqa Kaffata atiparqan. Cereza sachapa aswan alto kallmanpa hawanpim sapallan cuervo iskay kutita qaparirqa —hinallataq yapamanta.

Muyuchisqa, yaqa llapan mikhuyninkuna pisiyasqa, Kaffaqa chunka kimsayuq hatun mama quchapi puriq buquenkuq flotantam allicharqan, usqhaylla ripunankupaqmi equiparqan. Genove llaqtamanta barcopi puriqkuna, soldadokuna, qhatuqkuna ima, llaqtaq qhapaq kayninkunata qechurqanku, chaymi barcokunaq waqaychanankunaman hunt'aykurqanku mana chaninniyuq kaqkunawan: qori qolqewan ima; Asiamanta jade, ruwasqa rumimanta ruwasqa; bronceado qarakuna, paquete millwakuna ima; askha gemakuna, mana ancha rikusqa joyakuna ima; hinaspa barrilkunapi especiakuna, perfumeakuna ima. Hinaspapas flotaq casconkunata llapanta cargaspanku llaqtaq k'aspimanta tablakunata horqorqanku, barcokunaq cubiertankunatan aswan alto perqakunawan wisq'arqanku, chhaynapi puchuq cargakuna yapakunanpaq. Llaqta aswan valorniyuq kaqninkunamanta wikch'usqa kashaqtinmi, chunka iskayniyuq barcokuna tutayaq p'achawan puertomanta suwakurqanku. Chay tripulantekuna chunka kimsayuqmantataqmi qipapi qiparqa. Llaqtata allinta ruphachispa, kutiriy armadata hap'ispa, nina rawraq wasikunaq qapariq infiernonta saqerqanku.

Santa Godeberta nisqaqa chunka kimsayuq diente buquekunamanta aswan hatun, aswan mama quchapi puriqmi karqan. Hatun columna cruzadonkunankun iskay kutita kallpachasqa cascota clinker tablakunamanta mast'arisqa, hatun mástilwan, kanchawan, velawan ima, llasa flotillanta pusarqan Génova llaqtaman. Chaymantapachan tripulantenkuna cubiertanta cambiarqanku Kaffa edificionkunamanta prestasqa tablakunata churanankupaq, chay tablakunan gunelninkunaq hawanpi hoqarisqa perqata ruwarqan. Alto lamar qochaman preparakuspanmi metalman lallinakuna washakunaq llikanta anclarqanku, chaykunankun patamanta nishuta cargakunata allinta hap'irqan.

Yaqa llapan mama quchapi puriq qhatuq buquekunamanta aswan hatunmi, chaymi qhipa ruwasqa karqan, Genove llaqtapi barco ruwaqkunaq hatunchakuyinpas. U nisqaman rikch'akuq cuarto cubierta nisqa cargakunawan qatasqa popa hawanpi sayashasqa cubierta hinaspa, ñawpaq cubiertanpa hawanpi, huk acomodativo proa-cubierta mastarikurqa huk derecho saphiyuq proa hawaman. Mana chunka tonelada Kaffa cargayuq kachkasppapas, yaqa pachak tawa chunka tawayuq tonelada yakutam huklawman qarqurqa. Payqa cheqaqtapunin lamar-qochapi animal karqan, hayk'aqllapas karqan chayqa. Ichaqa manan ch'usaqchu kasqa, aswanpas branquiaskama hunt'asqa, wixsanpas unupi llumpay tiyasqa, chunka iskayniyuq remo puertonkunapas mamaqochaq punkiyininta abrazasqa. 'Kaffa llaqtamanta Génova llaqtaman pusaq kutillanmi rirqan, chaywanpas aswan llasa q'epillanmi kanman karqan. Allinmi paymanta

capacidad diseñada nisqa, pisilla desgracia otaq pantasqa yupayqa sut'itan kachanman paytapas iskay chunka tawayoq lamar qochapi puriqkunatapas lamar-qochaq ukhunman qaparinkupaq. Tutamanta quyllurkunapa manta ukunpi hinaspa lamar quchaman riq wayrapa mana sayaspa wayrapa ukunpim, Santa Godebertaqa llumpay cargayuq flotanta pusarqa Yana Lamar quchapa hawka uyanta chimpaspa wasinman riq tutayaq horizonteman .

Chunka iskayniyuq llumpay cargayuq qhatuy buquekunam pisi yaku ñanninkupi llumpayta purirqaku; hinaspapas llumpay estresado casco k'aspikunan lamar qochapi ch'aqchuq ch'aqchuypi chiqchikurqanku, waqarqanku ima; salmuera q'apayninpas , ismuyqa q'apayninpas qhapaq kaykunawan hunt'asqa cascokunapin qhepakurqan. Qharikuna, warmikuna, wawakuna ima sapa pulgadata taparqanku cubiertasinkupi, chaywanpas manan ima simipas rimasqachu, barcopi pisi wawakunaqa pisi kallpayoqmi karqanku, chaymi mana waqarqankuchu. Cheqaqtapunin Genove llaqtamanta colonoskunaqa llaqa qhapaq kayninkuwan kуска phalaq tártaro ayakunamanta ayqekurqanku , hinaspan Asia ladomanta envidiakuy awqankuta saqerqanku rufhasqa hallp'allata herenciata hina chaskinankupaq. Ichaqa, ayqekusqanku ch'uya, facil hinaña rikch'akunman karqan chaypas, manan cuentata qorqankuchu Angelkunaq intervencionninmanta —Lucifael Historiapi interesniyoq kashaqtinmi, chaypa saphinta tarpurqan, sapa kutinmi hamuq tiempota sirarqan k'arak misk'i qhepaman qhawariyan. Genove runakunaqa Kaffa llaqtamantan allinta karunchakurqanku; chaywanpas manan ayqekurqankuchu sinchi destinonkumanta, chaytan Lucifaelqa yachaywan ñawpaqmantaraq allicharqan. Viajenku p'unchaykunallaña kashaqtinmi chay flotapi kaqkuna urmarqanku, wañuy patapi onqospa. Kawsaq lamar quchapi puriqkunam wañuyinkuta lamar quchaman rolloqurqaku, wiñaq unquqkunata cuarentenapi cuartenapi churachkaspanku hinaspa vasonkupa qipanpa hichpanpi. Paykunaqa rantirqankun tiempota chay wañuyman apaq contagiota mana hark'anankupaq, cubiertatan baldekuna salmuerawan maqchirqanku, chhaynapi infectasqa runakunaq qarqosqa q'opakunata, ununkunatapas mayllanankupaq. Chayna cuidakuykunata allintaña ruwaptinkupas, manam piensarqakuchu compañeronkuqa aswan pisi infeccionta chaskisqankuta, barconkupa cubiertanpa ukunpi pakakuq estowawaykunamantaqa. Hinaspa armada muyuykuptin Italia nacionpa aswan uray ladonpin wañuy runakunaqa yaqa iskaymanta huk kawsaqkunamanta aswan askha karqanku. Ñanpiqa , Kaffa llaqtata pampaman rufhachiq lamar qochapi puriq runakunaq qhepanpi kaq barcon chay flotamanta karunchakusqa , mana imapaqpas valeqmi lamar-qochaq llañu horizonteman pisiyashaqtin. Chunka iskayniyuq buquekunaqa mana saqispa unupi puriq atádkuna hinam tanqarqaku, mana imayuq lamar quchata chimpaspanku hinaspa... Genove puertonkuta rikuyta munaspa. Chaywanpas, desesperación nisqa qhepamanmi Santa Godeberta nisqa barcoq lamar-qochaman ripuyinta tallarqan. Lamar qochapi llank'aqkuna mana allin ruwaqkunam aparatonta phawaykacharqanku, Génova llaqtataq ancha karuraq barcopi purinanpaq, chaymi arconta flotantapas kuyuchirqan Messina (Sicilia) llaqtaq aswan qaylla puertonman.

Chunka iskayniyuqlla llalliq qhatuy buquekunawan, ayqikuq achka runakunawan, huk makilla wañuy patapi puriq marinerokunawan, Yana Wañuy Flotaqa Historiamanta kawsanman karqan, yuyarisqataqmi kanman karqan aswan wañuchiq mana allin equipasqa armada hina Europa yakukunapi puriq. Hinallataq urayninpi yakukunamantapas kay pachata, nispas Lucifaelqa asipayasqa.

Urqu Simi

Inti chinkaykuyqa chinkapurqan Otoño killa tukukuypi q'oñi phuyukunaq qhepanpi, chaymi Francia nacionpa sonqonpi yana mana tiempoyoq chiri p'unchay qheparqan. Huk sach'a k'aspi p'akisqa; huk allquqa laq'aykusqa; chaywanpas manan huk qapariyqa ch'inlla mana wayrayoq tutataqa llakichirqanchu. Allpa urapi, huk waynaq llank'asqa samayninpa t'oqyaynin tutayaq ukhunta apasqa, Urqu Simiq wixsan ukhupi, huk p'achasqa runa huk qaqa pasajeta wichayman, grutaman, huk yapamanta hunt'asqa unu vejiga hombron patapi qatasqa. Chay siluetaqa vejigatan machay perqa qayllapi urmachirqan, hinaspan qonqayllamanta pisiyashaq ninaman qhawarichirqan. Musuq k'aspiwan mosoq nina rawraywanmi Lazarota rikuchirqan, kunanqa capuchanmi waskha chumpinman churasqa. Unay yana chukchan chay waynaq qhelli, llakisqa uyanta enmarcasqa, ñawinkunapas nina k'anchaypi k'ancharishaq zafiro hina llimp'i llimp'i. Samayninpa mana kuyukuq phuyullanmanta huk laduman churaspaqa, ñawinpa kuyuyllanmi chay mana kuyukuq ratota señalarqan, punkispa, pisiyaspa ima, huk maqanakuy nina rawraypa k'anchayninpi.

Lazaroqa rumi patapi tiyaykurqa. Unayña tukukuyninkunaman tiyaykusqa wiñaypaq chiriyayta qarqoyta munaspanmi, pachanpa capuchanta hawanman aysaspa, chakinta k'anchariq q'umirkunaman sayarichirqan, makinkunataq q'oñichirqan mosoq k'anchayman. Chaywanpas nina rawraymi wicharirqa, ninataq qaparirqan, Lazaroq pupilankunataq azul muyukunaq contranpi pincho hina kasharqanku. Payqa infierno ruphaymantan karunchakurqan, kunanqa grutamanta llapa chiri rastrokunatan mikhurqan. Alto hawapi, naranja llimp'ikuna, kuyukuq llantuykunapas waranqa murciélagokunaq k'askakuq masanta tusurqanku; llapanpiqa, askha ñawinku nina k'anchaypi qhawarichikuspa qatipanankupaqa a llimp'i llimp'i quyllurkuna yana hanaq pacha. Q'osñiqa wichaymanmi espiral hina phawarirqan, chaymi gruta techoman huñukurqan. Huk makilla murciélagos phawaykuspa machayta muyurirqanku. Lazaroqa umanmanta capuchata hurquspanmi qawarqa samayninpa phuyu kasqanmanta, chaymantapacham chinkarurqa. Aswan murciélagos usqhaylla q'oñikuq machaypi kuyurirqanku.

Chay waynaqa ninamanta lloqsishaqtinmi murciélagos nisqakunata qhawarispa, terrazayoq llant'akunaq mana regular filakunata escalarqan, machaypa hawan ladokunamanmi rirqan, mayninpiq kutirispas aswan alto qhawariymanta qhawaq manaraq wicharishaspa. Perlas hina yana ñawikunayoq lamar qochaqa allintan qhawarirqan wichayman sapa kutilla ñawpaqman puriyininta; ichaqa manan qallariypi huñusqanman hinachu murciélagos ayqekurqanku. Aswanpas techomanmi mana kuyurispalla karqanku, Lazaromanta yachayta munaq hina paykunamanta, paykunamanta. Chay waynaqa aswan alto qaqa patamanmi aysarikurqan. Sayarispanmi pachanta allicharqa, chay grutapa techonta qawachkaspan, achka qawapayaq ñawinkunawan.

“¿Q'oñichu kanki?”, nispa. nispas kallpawan tapusqa. “¿Yachachiwankimanchu?”, nispa. Chay warmapa qunqayllamanta qayayninqa chay uchkunintam aparqa hinaspan achka murciélagos wasinkumanta wichiyrqaku hukkunawan kuskachakunankupaqa, paykunam chay machayta muyurirqaña. Aswanpas qatiparqanmi, chay grutataq raprakuna phawaykachasqanwan kuyurirqan.

Llapanpiqa, ichapas turnopi coloniaman hina kasqankuta qawachichkankumanpas hina kanman karqa, achka runakuna hanaq pacha juezkuna hina warkusqa kachkaptinku, chaynapi chay qipa qawachiqa hawamanta llusqiy atisqanmanta puntuacionta waqaychanankupaq. Hinaspapas manaña juzgasqachu karqanku chaypas, Lazaroqa allintan qhawarqan avionpi puriyta akllaqkunata.

Unay tiempopiqa chay waynaqa p'achantan horqokurqan. Chay llantuypi mana kuyurispapa manan imapipas tiyaykurqanchu, aswanpas lomopi, chaki guantesllapin. Kikinpa sumaqlaña murciélago hina raprankunam kicharikurqa hinaspa mastarikurqa, chaykunawanmi qatipakurqa uchuy yachachiqninkunapa rapranpa kuyuyuninta. Sapa murciélago huknirayña karqan chaypas, Lazaroqa chaymantan repararqan phawaypi raphranpa kuyuyuninkuna llapa wakinkuna hina kashasqanmanta, raphrankuna copachasqa hinallataq wichariypi takakuq, raphrankuna sinchita kichasqa qonqaylla pisiyasqanwan, raphrankunataq pakasqa kashasqa usqhaylla challpukunanpaq. Ñawinkuna llimp'i llimp'i llimp'i llimp'i; raphrankunan wayrata phawaykacharqan; cerebronmi rupharqa chay metodología nisqapi yuyaymanachkaptin —askha formakuna hinaspa necesario métodoquna rikuylla qawachisqanku arte de murciélagos nisqapi. Chaymi pasarqa, yaqa llapan wíspera tukuyninpi, machaypi compañeronkunamanta yacharurqa.

Manaraq pacha illarimuq horallapin chaymantapachan chay murciélagokunaqa perlas hina yana ñawinkuta wisq'aykusqaku, uma muyusqa p'unchay musquykunaq suyunman entregakuspanku, Lazaroqa ch'isiyaq yachachikuyninmanta jublakurqan. Sayk'usqa, yarqasqa, chiri, raphrankuna nanasqa ima, Lazaroqa p'achanman kutispa gruta pampaman kutispa uraykamurqan. Ninata rawrachispa mikhunan sakumanta mikhunata huñuq. Tukuyninpiqa, musuq nina rawraypa ñawpaqenpi rumi patapi tiyaykurqa, ladonpi yaku vejiga, yarqaymantataq llañu t'antawan, kachiwan hampisqa aycha llimp'ikunawan ima mikhusqa. Llantuypi huk tikraymi yuyayninta suwarqa.

¡Q'illu ñawikuna llimp'iykusqa!

“¡Hiss!”, nispa. Lazaroqa mikhunanta thuqaykuspan rumimanta urmaykurqan, hinaspan qhepaman phawaykurqan, grutaman haykuy ukhupi, huk iskay llimp'i llimp'i mana k'askanasqa ñawikuna yana ukhupi phawaykachashaq hina. Gemelo killakuna hinam, machaypa pampampa hichpanpi kuyurispapa, chay orbokunaqa Lazaropa chawpinta ruparqaku ninapa kanchayninwan.

“¿Pitaq chayman rin?”, nispa. Lazaroqa tapukuyta kamachirqa, rinrinkuna qipaman hinaspa alumnokuna hatun. Ñawikunaqa manam haykapipas llimpiykurqachu. Lazaroqa wayrata asnachispa ninrinta hoqarisan tarirurqa huk animalpa pisilla asnayninta hinaspa mana sapa kuti samayninta, chay animalpas chaynallataqmi wayramanta asnaq.

Hinaptinmi huk yana jabalí qaparisan pasaje llantuymanta llusqirqa. Lazaroqa suspiruspanmi qaqchaparqa. Sayarisanmi pachanmanta ñut'u allpata cepillarqa, chay ruwasqanman hina asikuspa. "Imanasqa, ¡kuchi kanki! ¡Qan hina kaqkunatan rikurqani, ¡librokunapin!", nispa. Chay mancharisqa jabalíqa grutaman haykunapaqmi muyuykusqa chaywanpas sayarisan Lazarota kutirispapa qhawarisqa.

"Ay, ama ripuychu! Mana ima mana allintapas niyta munani, kunanmi tiyaykusaq". Lazaroqa rumiman llampuyaspan upallalla tiyaykurqa. Chay jabalíqa Lazaroman kutirisan iskay kinsa huch'uy saruykunata puririrqan, sayashaqtin wayrata asnachispa.

“¿Yarqasqa kashanki, ¿ari?” nispas Lazaroqa tapusqa. Chakinpa waqtanpi huk aycha llimp'ita hoqarispa... allin k'anchaypi rikuchirqa. “Hamuy. Mikhuy.” Jabalíqa karunchakusqanta waqaycharqa. “Kapuychis”, nispa. Lazaroqa chay animalmanta iskay kinsa metrollapin chay aychata wikch'uykurqa. Lázarowan mikhuy ch'usaqwan chawpinpi nervioso ñawikunata wikch'uykurqa ; qhipaman llusqispa, asnachispa, aychata mikhusqa. Hinaptinmi Lazarota qawapayarqa, astawanraq suyachkanmanpas hina. “¿Qanmanpas gustanchu t'anta?, manan imananpaschu —nishu ch'akisqa”, nispa. Lazaroqa hatun llañu t'antata wikch'uykusqa. Chay jabalíqa chayta hoqarisan grutamanta phawaylla lloqsirqa. “¡Suyay!, ¡Ama riychu!” nispa. Lazaroqa qatiykacharqa. Hawa machaypiqa, machaypa yaykunankama esquinata muyuchispa, qaqa qaqa pataman jabalí wichachkaqta rikurqa. Urqupa hawanpim hanaq pachapi puka puyukuna mastarikurqa , inti llusqimuy temprano. Lazaroqa qonqayllan tutayaqman kutirirqa. Chayraqmi repararqa cheqaqtapuni sayk'usqa kashasqanmanta. Payqa grutaman kutispa llanthuykusqa.

Qatinqin semanapim Lazaroqa yachachikuyninta hinalla ruwarqa, raprankunapi kallpata hatarichispa pampamanta hoqarinapaq; chaywanpas raphrankuna pisi kallpayoqraq kashaqtinmi , Lazaroqa machay pampapi rumikunaq puntankuna chawpipi pisilla pisi phawaylla huñuyta atirqa .

Tiempo cambiasqanman hinan Lazaroqa murciélagos hina horarioman urmaykurqa, p'unchaymi puñurqa, chhaynapi aswan activo kashaqtinku estudiananpaq. Tutakunaqa sapa kuti chirivanmi chirirqa, yanta montón pisiyaptintaqmi machaymanta llusqirqa Urqu Simipa qipanmanta yanta huñunanpaq. Ninanmanta q'osñi yapakusqanman hinan , aswan askha murciélagos machaymanta llusqispa huk cheqaskunapi mana imawanpas hark'asqa q'osñikunata maskharqanku. Yaqa tawa parten manaña kashaqtinmi Lazaroqa reparayta qallarirqa techopi mana imayoq ch'iqchikunata, chaykunatan huk kutipi taparqanku. Ichaqa kay p'unchaykunapiqa manan Lazaroq yuyaynintaqa churakurqanchu murciélagos nisqakunaman, imaraykuchus, yachachisqa qhepaman, inti llusqimuyllapitaqmi, kunanqa jabalíqa sapa kutilla orqo Simiman riq paywan kуска cenankupaq. Hinaspa mikhurqanku, chayta ruwarqanku.

Sicilia - Puerto de Messina

Sicilia nacionmanta huk sumaq p'achasqa waynan qocha pata qayllapi sayasharqa, chaypin huk t'aqa gaviotakuna p'akisqa t'anta t'aqakunata maskhasharqanku. Unay yana chukchanpas, llimp'i p'achanpas mana kuyukuq wayrapi laq'aykusqa. Payqa qhepa kaq maná nisqa t'antata hanaq pachaman hap'iykusqa, ñawikunata wisq'asqa uyanta k'irisqa. Huk gaviota lamar qochapi dedonkunamanta horqoruspan makinta urayman aysaykusqa, asikuspa. Chay waynaqa ñawinta llanthuykusqa inti k'anchariqmanta, dedonkunata ñawinta t'inkispa, suroeste lamar qochaq horizonteta qhawaspa. Iskay ch'iqchikuna rikhurimurqa —chaymantataq kinsa kaq.

“¡Mama!, barcokuna”, nispas waynaqa hombronpa hawanmanta waqyasqa lamar qochaman rikuchispa, “¡Tawa! ¡Pichqa buquekuna! Aswan!”

Santa Godeberta nisqa hatun armada qhatuq buquenkunata pusarqan Messina puertoman. Pisi popayoq, alto proayoqmi, kuyuriq lamar-qocha ukhunta huk ñanta kuchurqan, chay lamar-qochaq urmasqa llaqtaq askha qolqepaq puchunkunawanmi nishuta cargasa karqan. Fantasma barco hina, saquesqa cubiertan llimp'irqan lamar-qochapi mana sayaq ch'aqchuymanta; chaywanpas, mana rikukuq tripulación puriyinta kamachiq otaq vela, manan lamar-qochaq punkiyninpiqa yaw nitaq k'umuykukuqchu. Yaku ukhupi tiyashaspapas, askha tonelada llasa q'epiyochña kashaqtinpas, huk makilla pulgakunalla, huk canasta ratakunallan cheqaqtapuni rikuchinman karqan aysasqanpa llasa q'epi kayninta. Manataqmi huk saco arrozmanta aswan llasachu, chay kurukunapa hinaspa roedorkunapa mana imapaq valeq llasayninqa millonnintin runakunapa wasantam pakiyta atinman ; sapa Europa suyupa pilarninkunata, bandera rumikunatapapas ñut'uspa; hinaspa llapan hatun suyupa uyanta llañuyachispa.

Muellekunapin askha runakuna huñunakurqanku chakipi puriqkuna, chayninta pasaqkunapas, chay tiempo mana ancha rikusqa espectáculo rikunankupaq: hatun barcokunaq flotan, aswan ancho, traicionero lamar-qochakunapipas puriyta atiq hina. Pachaknintin ancha munakuq erqekuna, qhelli chakra llank'aqkunapas muellekunapin filapi kasharqanku puertota, maskhaspa reclamayta aswan askha espacio muellepi aswan qayllapi waska pilakunaq qayllanpi. Paykunaga cargakunata uraykachinankupaq contratasqa makikuna hinam cargota maskarqaku. Chhayna llasa flotayoq kaspankuqa allintan seguro karqanku, uraykachinankupaq akllasqakunamanta, askha p'unchaykuna qoykukuq paganankumanta'. llamkayqa ordenpim karqa. Qharikunaga chhuchupakuqku, tanqanakuqku ima, maqanakuq waynakuna ñut'u allpata kuyuriqtinku. Runakunaga puertopin hunt'aykusqaku, chaymi askha runakuna callekunaman hunt'aykurqanku.

Chay ch'aqwayniyoq llaqtaqa sayasharqanmi, chaymi sayasharqan armada asuykamuqta qhawanapaq.

Llapa chaypi kaqkunaman astawan rikukuq, muellekunaga manan atirqankuchu chhayna hatun flotillata allinta hap'iyta. Chaywanpas chay flotaqa kallpachakurqanmi, sapa kuti wiñasqanwanmi horizonteta hark'arqan.

Huk cuerpoyoq Capitán de Puerto, iskay puerto herrero kunawanmi sayasharqanku huk alto alto k'aspikuna aterrizaje patapi, chaymi rikukurqan muelleq hunt'aykusqa. Chay hukmanyasqa capitanmi huk puka banderata kuyuchirqa asuykamuq buquekunaman, chaywanmi señascharqa pakinankupaq hinaspa allinta hapikunankupaq. "Allinmi, qanmi kanki wiraqocha, manan barcoykuchu kanku —portugués runakunapaschá", nispas huknin puerto herreroqa lamar qochaman ñawinta kicharispas nisqa.

Huknin porterotaqmi capitanpa chukchasapa hombronpa qepanta takarqa. "Chayarunkuñam , wiraqocha." Chay runaga banderanta uraykachispa hombronmanta urayta qhawarispas tarirqan armasqa soldadokunaq filankuna askha runakunaman haykusqankuta. Llapanpiqa, casconkupa intipa kanchayninpas , hatun formacionninkupa ñawpaqman purisqanpas, llimpiq nina kuruman rikchakuqtam proyectanman karqa, chaymi muelleman mach'aqway hina richkaptin uma lamar qochata rakinman karqa. Umanwan kutichispataq mana kuyuriq flotaman yuyayninta kutichirqan, banderanta waqachispa sinchita granizota munaspa —chaywanpas, mana imapaqpas valeq, Santa Godeberta Messina puertoq hawan perímetronta p'akiqtin.

Capitanpa llakikuyninqa sut'itan rikukurqan puertopi herrero kuna, paykunapas chaypi sayarqanku

manchakuy flotamanta, kunanqa sinchi kallpawanpas barcopi purishanman hina paykunaman urmaykusqa hatun mama quchakuna. Imaynan karqan iskaynin costumbre hinallataq kamachikuy aswan hatun buquekunaq mana imamanta manchakuspa muellepi churanankupaq ahinataq kaykunaqa, velankuqa kanchankumanmi usqhaylla kanan karqan, remokunataq aysasqa, puertopi purishaspa utilizasqa ima kanan karqan. Ichaqa Santa Godeberta barcoq velanpa kuskanllanmi kanchaman watasqa kasharqan, puchuqtaqmi kicharisqa qheparqan, wayratapas hap'ispa. Principal riggingninpa enredado waskhankuna mast'ampi, kanchanpipas warkusqa. Kimsa remankunalla pisi kallpawan kuyurisqanraykum, mana anchatachu ruwarqaku utqaylla puriyininta harkanapaq.

Huknin puerto herreroq qaparirqan: “ Sinchitan sayashanku, Capitán”, nispa. “¡ Qhipankupi huk hatun lamar qocha kashan !”, nispa. Payqa Santa Godeberta nisqa barcoq qhepanta allinta qatikuq barcomanmi rikuchirqan, hunt'a velayoq, manataqmi remoyoqchu. “Hinaspa qatinqinpiqa —payqa tablamanta barril hinam rolloykuchkan— velanqa kichasqam kachkan!, ¡Qhawariy, Capitán, anchotam barrilwan kuyurichka kichasqa! ¿Qhayaymanchu?” nispa.

Capitanmi makinwan siminta copaykusqa, banderata kuyuchispa asuykamuq flotaman qaparispan, kunanqa bahía hunt'ayta qallarisqa. "¡Avast! ¡Huñuy kanchapi rigkunata! ¡ Stallomanta popaman kuyuchiy! ¡Muyuchiy...”

Huknin barcon huk huch'uy challwaq barcota ñut'urqan, chaymi puchunpa wakinninta kikin llikawan aysarqan, chay llikaqa proanpin warkusqa karqan. Capitanmi banderanta urmachispa puertopi herreronkunata kamachirqan chay waqyakuyta hinalla ruwanankupaq.

Paypa kamachisqanman hinam saltarqaku. Hukninmi kutirisan metalanta warkusqa mazota hapiruspan hatun tubular campanata waqaykurqa. Huknin runañataqmi mana uyariq peajekuna hawanpi qaparirqa, makinta kuyuchispan, chaypi kaqkunata kamachirqa muellekunata chuyanchanankupaq. Manchakuykunam rikurirurqa, chay achka runakuna puertopa kantunmanta ayqinankupaq utqaylla sarukuptinku. Qapariq soldadokunan sinchita hark'ayta munarqanku.

Messina masa runakunaq askha ñawinkuna Santa Godeberta nisqapi qhawasqa kashasqa, yuraq tapayoq olakunata kuchuspa, hatun arconpa uranmanta lamar-qochaq mana chiriyaspa ch'aqchuyninta chhuqrispa —payqa karqan lamar qochapi llalliq monstruo hina, pay kikin lamar-qocha pataman rinanpaq yuyaykusqa. Puertopi capitan iskay runankunapiwan torremanta saltarqanku, muellepi tablakuna, pilakuna ima filakuna phatarishaqtinpas, chay barcoq nishuta churasqa barcoq ñut'u llasayninpa uranpi. Lliw puertom kuyurirqa kallpawan tupasqanmanta. Chay p'akisqa torreqa askha runakunaq hawanpin thuñikurqan barco pampaman phawaykuqtin, soldadokunaq filanman hoqarikuspataq lamar-qocha pataman ñut'uykusqa. Manaraq Santa Godeberta soldadokunaq hawanpi tarpukuqtin, iskay kaq barcotaq puertoman rawrarirqan, qhepa ladonta k'iskillata muyuchispa, popa estribor k'uchunta maqchispa manaraq sinchita kutirishaspa, larboard ladonta puertoman laq'aykukuspa, k'aspimanta muelleq hatun partentataq ch'usaqyachirqan. Yapamanta, lamar qucha puerto toll, qaparispa chay urmayman hinallataq qapariynin chay stupefied populous. Chunka llasa mas

yaykuy runa llusqispa ñawinmanta sudorta pichachkaptin. Hinaspapas nillarqantaqmi:

“Capitán, kay runakunaqa onqosqañan kashanku, chhaynaraqmi, apakunanchis kanqa”, nispa.

Iskay guardiakunan chay qhelli marineroq marq'ayninpa uranman makinkuta haywarispanku sayarichirqanku.

“¡Argh!”, nispa. Chay runaqa waqaspanmi llañullaña ñut'usqa. Chay mancharisqa guardiakuna cubiertaman

urmachirqanku hinaspa mana concienciayoq runaqa mast'arisqa puñusqa, uman patapi makinkunata churaspa, huk par yana punkisqa masakunata rikuchispa, ismusqa manzanakuna hina,

axilasninmanta lloqsimuq . Chay rupturasqa punkiykunam llusqirqa, cubierta hawanpi puswan yana

yawarwan chaqrusqa huñukuptin . Chay guardiakunaqa pantalonpa chakichanmanmi makinkuta picharqaku. Huk rancid as

puñuq marinero. Capitanmi simintapas simintawan kuyurispa qhepaman kutipurqan. “¡Diospa Sutinpi!”,

nispa.

Hinaspan kutirispas qaparirqan: “¡Barquemanta lloqsiyichis!, ama imatapas llamiyichischu, ¡huk onqoyi barcopi kashan!”, nispa.

Guardiakunan barcoq proanman phawarirqanku, chaypin puertopi herrerokuna phawaylla uraykamurqanku,

wakintaq umallankuta unuman saltarqanku.

Chay qhepaman pisi tiempollapin chunka iskayniyoq barcokuna puertoman segurasqa karqanku, pachak-pachak

armasqa soldadokunan cuidarqanku, paykunan kamachisqa karqanku, wañuchiq kallpawanpas, pipas chay

barcokunaman seqayta otaq lloqsiyta munaqtinqa sayachinankupaq. Hinaspapas huk p'unchayllapin

chay qhellichasqa barcokunamanta rimaykuna Mesina llaqtantipi mast'arikurqan.

Iskay kaq p'unchaypin flotapi llank'aqkuna doctorkunata mañakurqanku barcoman hamuspa onqosqakunata

cuidanankupaq . Llaqta kamachikuqkunaman acuerdopi karqanku kay condicionllapi, chay hampiq barcoman

seqaqtinqa qhepakunanmi. Llaqta hampiqkunamantaqa manam mayqanpas arí nirqakuchu. Puertopi llamkaqkunam

waskakunapi baldekunawan mikuykunata unutawan apachirqaku. Huk kuti ch'usaqyachisqañataqmi chay baldekunaqa

wasokunapi qhepakupaq. Chaynapim tukuy ima cuidakuykunata ruwarqaku chay buquekunata cuarentenanankupaq.

Kimsa punchawñataqmi wañuyas asnaynin muellepa hawanman kuyurirqa; mama qucha wayrawan ukhu pachaman apasqa.

Hampiqkunataq willasqankuwanmi guardiakunata kamachirqanku barcokunaq contagionta wayra apasqanmanta

manchakuspanku qhepaman urmanankupaq . Guardiakuna barcokunamanta aswan karunchakushaqtinkun

ch'inlla muelle pataman urmaykurqan, ratakuna ch'akiywan tanqasqa, valorta huñurqanku barcoq hawserninkunata

urayman, watasqa waskhakunata urayman, muellemanpas phawaylla ripunankupaq, muellepi rata primonkuman

hukllawakunankupaq.

Soqta kaq p'unchaypitap askha guardiakuna onqorqanku. Huk phiñasqa askha runakunan puertopi huñunakurqanku, llaqta

kamachikuqkunapas manan ima ruwaytapas atirqankuchu, aswanpas chunka iskayniyoq barcokunata puertomanta horqonankupaq

kamachirqanku, cargakunatapas llapantapas, mana chayqa ninawanmi ruphachirqanku. Utqaylla gananciata hinaspa huk Europa

puertokunaman libre pasajeta rikuspa, Génova, Marsella, Córcega hinaspa Cerdeña nacionkunamanta estacionasqa marinerokuna

rimanakurqaku flotapa ancha chaninniyuq carganmanta partekunata rakinankupaq, chaynapi chay buquekunata puertomanta

llusqinankupaq hinaspa imaymana costa llaqtakunaman rinankupaq.

Qanchis kaq p'unchaypitaq barcokunata lamar qochaman wisq'arqan. Chaylla, Yana

Flota de Muerte nisqa ch'usaqyapurqan, yaqa llapan buquenkunan Genova llaqtamanta huk puertokunaman rirqanku.

Ñawpaqpi hunt'a kashaq cubiertankuqa ch'usaqmi kasharqan, hukmanta hukmantan pasajerokunapas tripulantekunapas unayña plagawan hunt'asqata sapankankuta lamar-qochaman wikch'uykurqanku mana mayqenpas chay viajemanta qespikunankama.

Hawamanta mana rikukuq, Messinaqa huchachasqañam kachkasqa, chaymantam, puerton Genove buquekunamanta chuyanchasqaña kaptinpas, Gatestone Plagueqa muellenkunapa ukunpi llantuyipi pakasqa hinallam karqa. Infectasqa muelle ratakunapa wasanpi muntakuspaqa kaqlla infectasqa pulgakunam karqa, gestacional unquywan. Wiksankuqa Infiernomanta mana tukukuq wiksakunan karqan —hunt'asqa llank'aypi— supay hina yuyayninkuta apachinankupaqa listo kasharqanku . Hinaspa Saqraq millay ruwayninqa wiñarqan. Semanakunallapin Lazaroq millay maman llapa Mesina llaqtata t'ikrarqan, onqoyniyoq yana manzanakunaq rurun huertaman, wañuywan puqusqa, wira m paypa p'uqyaynin.

Chayhinam, Hatun Unquyqa muellekunamanta hatarispan allpa ukuman llallirurqa, chaymi qipanpi huk llaqtapa wiksanchasqa conchallanta saqirqa. Europa nacionpa qhepa horan chayamuqtinmi chay plagaqa nina rawrayman tukupurqan .

Urqu Simi

Lazaro orqo Simiman chayasqanmantaqa kinsa semana masñan pasarqon. Chay spanpiqa cuerponmi aycha definicionwan rumiyarurqa, chaymantapacham makinpi hinaspa chakinpi llasaynin chinkachisqanqa kunanqa aswan lllasa aycha tonoyuq raprankunamanlla apasqa karqa. Pata rumikuna chawpipi pisi phawaykunaqa aswan altokunapi aswan unay phawaymanmi tukupusqa. Manañan perqaman seqarqanchu wasi pata qayllapi rumi pataman; aswanpas chaymanmi phawarirqan. Yantataqa manam Urqu Simipa qipanpi purispachu huñurqa, aswanqa puntanpa hawanpi pawaspanmi hukmanta kutispan. Chaywanpas chay mosoq atiyiniyoq kashaspapas manan ima condicionpipas kasharqanchu Italia nacionpi monasterioman viajananpaq. Pisi phawaykunapas ima gradotapas kallpachakunan karqan, k'aspi huñuy hina, samayninta suwarqan. Hinaspapas yacharqanmi Golfo de León nisqa chimpaspa Isla de Córceca nisqaman, otaq Islamanta Italia hatun suyuman rinanpaqqa, kuskan tutallapas wayrapi qhepakuyta atisqanmanta rikuchikunan kasqanmanta

Wichay ladomantan sinchi chiri mana samaspa wayramurqan. Rumikuna wayq'oqa ñawpaq tuta sinchi paraq saqesqan llañu hielowanmi llimp'isqa sayashasqa. Chay gruta ukhupin Lazaroqa puñusharqan puñusqa, wañuy patapi ninaq ladonpi k'uyusqa, sapa kutilla samayninpas q'oñi wayrapi phuyuta ruwaspa. Hawa payman, kuskan techon mana imayoq kashasqa, murciélagostaq aswan alto qhepa techonman k'umuykachisqa machay.

Lazaroqa waqaspanmi aswan allinta aysarikurqa pelotaman. Puñusqallaraqmi rinrinkuna kuyurirqa hinaspan machayta maskarqaku musuq qapariyta, chaymi pirqakuna ukupi uyarikurqa. Ñawinta raqraspa kicharirqa ; hatun sayayniyuq pupilinkunaqa azul patapi yana ch'ikukunamanmi pisiyarurqa.

“¿Kuchi?”, nispa. nispas qaparirqa, tiyayllapi llampuyachispa. Payqa colmilloswan bostezasqa hinaspa nispas uyanta maqchiykusqa. “¿Qanchu?”, nispa. Huk chukchu kutichispa kutichisqa. “Mana kunanchu, kuchi, tukusqañam kani”, nispa.

Lazaroqa tutayaqtan maskharqan, chaypin tarirqan chay jabalí mikhunata bolsanpi maskhashaqa . “¡Kuchi!, ¡Manan!”, nispa. Lazaroqa sayarisanmi jabalíman phawarirqan. “¡Chaymanta lloqsiy !”, nispa. Chay uywaqa umanta hoqarispa sakumanta hurqusqa, kirunkunapi huk wira squash. Chayqa qaparispanmi chay machaymanta phawaylla llusqirqa chay phatmawan.

“Ama saqeychu”, nispas Lazaroqa mancharisqa saco ukhupi maskhaspa qaqcharqan . Yawarpa matrazninta hurquspanmi qawarqa. Salva huk llañu p'akisqa, ladonpa largonta puriq, chay vasoqa sellasqa mana p'akisqa qheparqan. Allinyasqa, kunanqa huk yuyaymi hap'irqan hinaspan sakuta t'ikrarqan chay jabalí sapa mikhunata suwakusqanmanta.

“¡Kuchi!”, nispa. nispas qaparirqa. Lazaroqa sacomantan huk huch'uy qara bolsata horqospa chay ukhuman churarqan matrazta huk cosaskunatapas, chaykunatan importantepaq qhawarirqan qayllanpi kananpaq.

Hinaspa chaywan kuska wañuy patapi ninaman kutirqa. "Imanasqa?" Chay bolsanta ladonpi churaspataq

mosoq k'aspikunawan ninata rawrachirqan. “¡Qankunawanmi mikhunata rakinakurqani!”, nispa. Aswan

truncokunatan wikch'uykurqan k'ancharishaq nina rawray pataman, hinaspan qaparirqan grutaman haykuyman — kunkan apaspa

uchku ukhunta campana hina phuyu ukhunta “Ama suwankichu!” Askha murciélagos phawarirqanku,

machayta muyurispa, q'osñiq k'aspikuna nina rawrayman phatariqtin. Lazaroqa nina ukhunta qhawapayarqan.

Huk semanañataqmi pasarqa mosoq rit'i Urqu Simita qataykuptin. Chhayna tiempopin Lazaroqa

p'achankunaq qhepanta llik'irqorqan, chhaynapin raphrankuna hawapi warkusqa kasharqan.

Chaynallataqmi mascaranta churakuyman kutirqa . Kay cambiokunaqa necesario karqan sichus payqa

Urqu Simiq crestanta ima hatun largotapas mana chirispa muyurinanpaq karqan chayqa . Hinaspapas

paykunawan kuskan yaqa kinsa horata altollapi qhepakuyta atirqan. Ichaqa kinsa horapas manan

ayparqanchu lamar-qochakunata chimpanapaq. Invierno chaylla asuykamusqanrayku, mana mikuyniyuq

kaptin, Lazaroqa yarqaymanta, sayk'uymanta, sinchi chirimanta ima urmaykurqa. Chay mana aguantay

atina condicionkunaq tukukuyninmi grutaman kutichirqan —promesa ruwasqanmanta hukmanta qhawarinanpaq.

Tutamantaraqmi chayamusqa quyllurkuna lamar qucha yakupi chinkaykuspa —puka hanaq pachapi wañuspa. Ukhupi

grutapi, huk letargo Lazaro huk kutitawan ninata rawrachispa umantapas siriykusqa. Yaqa

ch'usaq techonta qhawarirqan —cuarta partellan murciélagos qheparqan. Hinan chaypi puñusqa,

Abadíaman kutinanpaq avionpichus icha manachus chayta yuyaykuspa; tutaman

suwakuspa machayman kutispa, cocinapaq mikhuykunawan hunt'asqa.

Wayrata asnaykurqa riqsisqa asnaq chaypi kachkaptin. Wiksanqa nudokunamanmi rolloykusqa. Lazaroqa pampanta phawaylla phawaykuspan hatun rumita hoqarispá raphrankunata kicharispá wayraman llik'ikurqan. Chay gruta ukupi muyurirqa, pasajeman yaykuna punkupi ñawinta churaspa. Lazaromanta mana musyakuspanmi chay jabalíqa ukhuman haykurqan, ch'inlla kuyurispá, Lazaroq ch'usaq sacon mikhunanman facil-lata purispá . Chaymanta uywaqa kicharispá ukhupi umantapas llamk'arqan. Lazaroqa rumiwan urpiruspan umanta takarurqa. Chay jabalíqa qaparirqa, techomantataq murciélagos llusqirqa.

Chay jabalíqa grutamanta llallinakuspa llusqirqa. Yaraqaymanta mikhusqa, rumita hoqarispá qatiykacharqa . Kuska machaymanta phawaylla lloqsispa rumi wayq'ota chimpárqanku. Lazaroqa qapariq kuchipa hawanpim allinta takyarurqa, iskayninku qaqapa puntanta chuyanchaptinku, intipa qespimunan lawninmanta urayman seqaspanku. Desorientasqa, jabalí sayarispán payman kutiriykusqa, chukchankunata maqaspa. Chay ratopin Lazaroq ruminqa marcanta tarirqan : jabalíqa manañan karqanñachu.

Mana samayniyuq hinaspa sayk'usqa, Lazaroqa kuchita qhipa kuchunmanta hap'ispa, qaqá pataman aysarqan, machayman. Chaypa puntanman asuykuspanñam musyakurqa sasachakuypi tarikusanmanta. Uyanta hoqarispá, ruphashaq puka achikyayta qhawaspá ñawinta kicharispá, kunantaq allinta reparasqa inti lloqsimuqtin machay hawapi sayashasqanmanta . Mancharisqallañam chay jabalíta crestapa hawanman aysaspa llantuypi kaq ladonta kutiykurqa. Lazaroqa kuchitaqa ch'aki mayu patanta aysarqan, rit'i ukhunta huk ñanta muyurichispá machayman rirqan. Chay rit'íqa kuchi patapi huñukuspan chayraq q'oñi animalpa millmanman chullurqan. Ratukuna phawaylla pasarqan abejakunaq waskhan hina. Intíqa astawanraqmi wicharirqa, quyllurkunapas kunanqa ninanpim yakupi chinkaykurqa. Inti ruphasqa picazón llanthuykusqa rikusqa qaranta chaywanpas sapa puchuq kallpanwan, Lazaroqa ñit'iykusqa —chaki chaki, kanchamanta kancha, nanayta mana qhawarispá.

Tukuyninpiqa, machaypa siminman chayaspá, jabalíta llantuy ukhunman aysarqa. Intípa ruphachiq k'anchayninpa ñawpaq k'anchayninkunan horizonte patapi k'ancharirqan. Lazaroqa sinchitan maqanakurqan chay maqchisqa llasta uywata astawanraq tutayaqman aysaspa aysaspa. Kuchipa qhipan chaki machay pampapi qaqata hapirqa; Lazarotaq kacharipurqan. Sayarispán huk kutitawan aysananpaq kallpachakurqan, chaypin huk llañu puka k'anchay —huk q'aytuqa mana araña telamanta aswan anchochu— karu inti lloqsimuy lado qaqá patapi karu raqrata t'oqyamurqan . Puka k'anchaypa chirun rumi wayq'o chimpapi k'ancharirqan, siminman haykurqan machayta hinaspa jabalípa maqchisqa qhipa chakichanpa contranpi desviasqa. Chaymantataq chay vigaqa huk ñanninta cambiarqan, jabalípa chakinmanta wichayman wicharqan, qhepamantataq Lazaroq ñawinpi ch'uyata takarqan.

Chay waynaqa jabalíta kacharispá llanthunman llapanta wikch'uykukurqan. Payqa kuyurirqa hinaspa

machay pampapi llallinakusqa, phiña avispa phuyumanta ayqiyta munachkanmanpas hina. "Waw Taytacha! ¡Ah! ¡AH!", nispa.

Cuerponpa sapa partenmantan azufre q'osñi, q'omer uspha ima timpusqa, polvo q'ello brume nisqataqmi machaypa pampan pataman sinchita hich'aykusqa. Ñawsa hina llallinakuspa, makinkunata kuyurichispa, sayarispán machayman aswan ukhuman urmaykurqan, imaynan chay machaymanta mana yuyayniyoq kuchikunapas urmaykurqanku hinata. Lazaroq qhepanta q'ello uspha qatisharqan, chay pasajeta phawaylla phawaykuspa, grutaq aswan tutayaq ukhunman phawaylla haykuspa.

"¡DIOS!, ¡HISS!", nispa. Payqa ñut'ukuspan t'uqyaykurqan, turnopi ruwasqa mikhunan saconpa hawanman.

"¡QARIY!", nispa. Mancharisqa murciélagos techomanta phatarispa hawanpi muyurirqanku. Kunanqa machay pampapi kuyurispá, uñaspa, sakuta aysaspa, imatapas tukuy imatapas hap'ispa — manan ima huñuy atisqanpas, kuyuchiy atisqanpas, ruway atisqanpas, ruwasqataqa kutichipuyta atirqanchu. Manan mayqen bolsapas, mañakuypas, nitaq promesapas kutichiyta atirqanchu sucesokunaq mast'arikuq mana kuyuriq puriyñinta, huk Grotoscopaqaqa, huk kuti intiq rufachisqan. Chay fumaq formularioqa mikhuy sacota payman aysarqan, chaymantataq sayaq tiyaykurqan, huknin makinpi qhepaman sayarispá. Waqaq uyanqa techoman wichayman kutirisqa, sapa kuti k'ulluyaq, k'iriy uyawan khatatataspa, wañuy patapi waqayñinta horqomurqan, "¡PA-PAY!", nispa. Color ch'akisqa, rumiyasqa hawata saqispa, grutaq chay ch'usaqyaq brume, wañusqa Lazaroq detallada estatuanmi qheparqan, tullunkunapas rumimanmi tukupurqan. Chay estatuaqa tikrakuspan urmaykusqa, huknin rumiyasqa makin hanaq pachaman tanqasqa, dedonkuna mast'arisqa, waqyasqan Yayamanpas aypashanman hina. Hinaspa qhipa puchuq kaptin ñut'u allpamanta, q'ello q'ellomantawan tiyaykusqa, grutaqa aswan mana qhellichasqa, cripta hina kayninman kutipurqan, ichaqa sapa kuti huk qarqosqa murciélago phawaylla, kawsaq ch'aqwaq nina llamiylla, hinallataq granito rumi polvoyoq, usphasqa escudero p'achawan qatasqa.

[10 kaq capitulopa tukukuynin].

Kay literatura llamkayqa unanchasqam karqa

d exclusivamente en dedicación de

Edgar Allan Poe sutiyuq runaqa (1809 watamanta 1849 watakama)

— Llapanchis ukhupi herencian kawsachun —

~[Novela Gótica.Org](https://www.novela-gotica.org)~